"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı"

MMC-nin direktor müavini

cənab Ə.Ç.Əfəndiyev

Audit məktub – öhdəliyi

Hörmətli Əhmədiyyə müəllim,

Siz cari ilin sonunda bizdən "Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC-nin 2015-ci il üzrə maliyyə hesabatlarının auditini keçirməyi xahiş etmişsiniz. Hazırkı məktub əsasında auditin keçirilməsinə razılıq verdiyimizi və həmin tapşırığı qəbul etdiyimizi bildiririk. Audit maliyyə hesabatlarına dair rəyin bildirilməsi məqsədilə aparılacaqdır.

Audit prosesi beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparılacaqdır. Standartlar audit prosesinin maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərin olub – olmadığını müəyyən etmək üçün əsaslı təminat əldə etmək məqsədilə planlaşdırılmasını və icrasını tələb edir. Bizim audit işimiz test əsasında yoxlamadan, hesabatları və maliyyə hesabatlarını təmin edən sübutların əldə edilməsindən ibarət olacaqdır. Eyni zamanda, auditə rəhbərlik tərəfindən istifadə edilən uçot qaydalarının, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının qiymətləndirilməsi daxildir.

Müəyyən mühasibat və daxili nəzarət sisteminin məhdudiyyətləri ilə birlikdə, auditin test mahiyyəti və bir sıra digər daxili məhdudiyyətlərinin olması ilə əlaqədar əhəmiyyətli səhvlərin aşkar edilməməsi üzrə labüd risk mövcuddur.

Maliyyə hesabatları üzrə hesabatımıza əlavə olaraq, mühasibat uçotunda və daxili nəzarət sistemlərində diqqətimizi cəlb edən əhəmiyyətli nöqsanlar barədə sizi ayrıca məktubla təmin edəcəyik.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, tələblərə cavab verən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının cavabdehliyi müəssisə rəhbərliyinin üzərinə düşür. Bura müvafiq mühasibat qeydlərinin saxlanması, uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiqi, eləcə də müəssisə aktivlərinin qorunması daxildir. Audit prosesinin bir hissəsi olaraq, biz rəhbərlikdən auditlə bağlı edilmiş təqdimata dair yazılı razılıq tələb edəcəyik.

Ünvan: Bakı ş. AZ 1065. İnşaatçılar pr., 42/42
Tel./Faks: +994 12 436 96 75 Mob: +994 50 743 30 06
E-mail: audit@lbconsulting.az www.lbconsulting.az

Sizin işçi heyətinizlə əməkdaşlıq etməyə hazırıq və onların auditlə bağlı lazım olan bütün hesabatları, sənədləşmələri və sair məlumatı təqdim edəcəklərinə inanırıq. Audit xidmətinin dəyəri bağlanacaq müqavilə üzrə auditə başlamazdan əvvəl və ya sonra ödənilə bilər.

Hazırkı məktub ləğv edilməzsə, düzəlişlər aparılmazsa və ya başqası ilə əvəz edilməzsə, gələcək illərdə etibarlı sayılır.

Maliyyə hesabatları auditinin təşkilinin sizin razılığınıza müvafiq olmasını təsdiq etmək üçün verilən məktuba əlavə edilən nüsxəni imzalamağınızı və geri qaytarmağınızı xahiş edirik.

"L.B. Audit Xidməti"
MMC-nin direktoru-auditor **L.Q. Bayramova**

Maliyyə hesabatlarının auditinin şərtləri ilə razıyam:

"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı"
MMC- nin baş direktor müavini **Ə.Ç.Əfəndiyev**

17.02.2016-cı il

“L.B. AUDİT XİDMƏTİ” MMC

“AZƏRBAYCAN MİKRO-KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MMC-NİN 31.12.2015-Cİ İL TARİXƏ MALİYYƏ HESABATLARI VƏ MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Bakı -2016

MÜNDƏRİCAT

31 DEKABR 2015-ci İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT ... 1

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI ... 2-3

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT ... 4

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT ... 5

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT ... 6

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT ... 7-8

MALİYYƏ HESABATLARINA ŞƏRHLƏR VƏ QEYDLƏR ... 9

1. Cəmiyyət haqqında ... 9
2. Mühüm mühasibat uçotu siyasətləri ... 10
3. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənliyin əsas mənbələri ... 18
4. Yeni və düzəliş edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi ... 19
5. Xalis faiz gəlirləri ... 21
6 Dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat ... 22
7. Mənfəət və ya zərər hesabalarında ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə Xalis zərər ... 22
8. Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər ... 23
9. İnzibati və digər əməliyyat xərcləri ... 23
10. Mənfəət vergisi ... 24
11. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri ... 26
12. Banklardakı müddətli depozitlər ... 26
13. Müştərilərə verilmiş kreditlər ... 26
14 Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər ... 28
15. Digər aktivlər ... 29
16. Digər borc alınmış vəsaitlər ... 30
17. Səhmdar kapitalı ... 30
18. Kapital riskinin idarə edilməsi ... 30
19. Riskin idarə edilməsi qaydaları ... 31
20. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr ... 36

31 DEKABR 2015-ci İL TARİXİNƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik "Azərbaycan Mikro-Kredit Təşkilatı" MMC-nin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələri, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalında dəyişiklikləri düzgün əks etdirən maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-nın xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
- Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə.

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

- Cəmiyyətin daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Cəmiyyətin əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə, onun maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühasibat uçotu qeydlərinin aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühasibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühasibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə; və
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları 18 mart 2016-cı il tarixdə rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

Cəmiyyət tərəfindən:

X.İsmayılov	**X.Mehdiyeva**
Cəmiyyətin direktoru	**Cəmiyyətin baş mühasibi**

18 mart 2016-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müstəqil Auditorun Hesabatı

"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin rəhbərliyinə

Biz, "Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət" adlandırılacaq) 31.12.2015-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatından və bu tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və zərərlər haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin axını barədə hesabatlarından, habelə əhəmiyyətli uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin qısa xülasəsindən ibarət olan əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Cəmiyyətin rəhbərliyi göstərilən maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq standartlarına və Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üzrə məsuliyyət daşıyır. Həmin məsuliyyətə fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarətin təşkili, tətbiqi və saxlanması; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiqi; və müəyyən şəraitə münasib olan uçot ehtimallarının müəyyən edilməsi daxildir.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditi beynəlxalq audit standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsi bizim mülahizələrimiz əsasında aparılmışdır.

Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənib hazırlanması məqsədilə Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür.

Auditə, həmçinin tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin və Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən edilmiş mühüm ehtimalların qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirilmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31.12.2015-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və bu tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin axını üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq standartlarına və Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq düzgün və ədalətli təsəvvür yaradır.

Müstəqil auditorun hesabatı 2016-cı il 18 mart tarixdə eyni qüvvəyə malik iki nüsxədə tərtib edilmişdir. Bunlardan biri sifarişçi-təsərrüfat subyektində, ikincisi isə "L.B. Audit Xidməti" MMC –də saxlanılır.

"L.B. Audit Xidməti" MMC

18 mart 2016-cı il

Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası

"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 Dekabr 2015-ci il tarixinə

Azərbaycan manatı ilə

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11	193052,00	6363,00
Banklardakı müddətli depozitlər		-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10,13	2024719,91	571186,00
Cari mənfəət vergisi aktivləri		-	
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri			
Əmlak və avadanlıqlar (əsas vəsaitlər)	14	41246,00	13190,00
Qeyri-maddi aktivlər	14	16370,00	14751,00
Digər aktivlər		-	3548,00
CƏMİ AKTİVLƏR		**2275387,91**	**609038,00**
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	17	600000,00	600000,00
Kapital ehtiyatları			-
Bölüşdürülməmiş mənfəət	10	46594,91	9036,00
CƏMİ KAPİTAL		**646594,91**	**609036,00**
ÖHDƏLİKLƏR			
Mənfəət və ya zərər hesablarında ədalətli dəyərlə qeyd edilən maliyyə öhdəlikləri			
Digər borc alınmış vəsaitlər	16	**1628443,00**	
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		-	
Digər öhdəliklər		350,00	2,00
Subordinasiyalı borc			
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**1628793,00**	**2,00**
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**2275387,91**	**609038,00**

18 mart 2016-cı il tarixində Cəmiyyət tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır

X.İsmayılov
Cəmiyyətin Direktoru

X.Mehdiyeva
Cəmiyyətin Baş mühasibi

Şərhlər və Qeydlər hazırkı Maliyyə Hesabatlarının tərkib hissəsidir

"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏRLƏR HAQQINDA HESABAT
31 Dekabr 2015-ci il tarixinə

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Faiz gəliri	5	323920,00	33520,00
Faiz xərci	5	(76636,00)	(15870,00)
XALİS FAİZ GƏLİRİ		247284,00	17650,00
Faiz hesablanan maliyyə aktivləri üzrə xalis faiz gəlir, komisyon haqları	5	63570,00	28440,00
Müsbət məzənnə üzrə gəlir		109775,52	
Digər Maliyyə gəliri		11161,00	
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyada dəyişiklik	13	(47854,00)	
Əməliyyat gəlirinin cəmi		**383936,12**	**46090,00**
Əməliyyatlar üzrə xərc	9	(21595,00)	(19440,00)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis (zərər/gəlir)	9	(51887,20)	
Əsas vəsaitlərin silinməsindən xalis zərər	9	(7636,00)	(1830,00)
Haqq və komissiya xərcləri			
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	9	(256318,36)	(15780,00)
Xalis digər gəlirlər			
Xalis qeyri-faiz zərəri		**(337436,56)**	**(37050,00)**
Əməliyyat gəliri		-	
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	13	46499,56	9040,0
Mənfəət vergisi xərci	13	(9299,91)	(1808,00)
İl üzrə xalis mənfəət		**37199,65**	**7232,00**
İl üzrə cəmi məcmu gəlir			

18 mart 2016-cı il tarixində Cəmiyyət tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır.

X.İsmayılov
Cəmiyyətin Direktoru

X.Mehdiyeva
Cəmiyyətin Baş mühasibi

Şərhlər və Qeydlər hazırkı Maliyyə Hesabatlarının tərkib hissəsidir

“Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” MMC

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

31 Dekabr 2015-ci il tarixinə

Azərbaycan manatı ilə

	Qeyd	**Nizamnamə Kapitalı**	**Kapital ehtiyatları**	**Bölüşdürül-məmiş mənfəət**	**Cəmi Kapital**
1 yanvar 2014-cü il tarixə qalıq		-	-	-	-
2014-cü il üzrə xalis mənfəət (zərər)					
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları		600000,00	-	9035,44	609035,44
Elan edilmiş dividendlər					
Maddələr arasında köçürmələr					
31 dekabr 2014-cü il tarixə qalıq		600000,00	-	**9035,44**	**609035,44**
2015-ci il üzrə xalis mənfəət				37199,65	37139,65
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları					
Elan edilmiş dividendlər					
Maddələr arasında köçürmələr				359,82	359,82
31 dekabr 2015-ci il tarixə qalıq		600000,00		**46594,91**	**646594,91**

18 mart 2016-cı il tarixində Cəmiyyət tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır.

X.İsmayılov
Cəmiyyətin Direktoru

X.Mehdiyeva
CəmiyyətinBaş mühasibi

Şərhlər və Qeydlər hazırkı Maliyyə Hesabatlarının tərkib hissəsidir

"Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 Dekabr 2015-ci il tarixinə

Azərbaycan manatı ilə

	Qeyd	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Hesabat dövründə xalis mənfəət /zərər		46499,56	9035,00
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər:			
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat, bərpa dəyəri çıxılmaqla			
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin silinməsindən zərər			
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər/mənfəət			
Mənfəət və ya zərər hesabatlarında ədalətli dəyərlə qeyd edilən maliyyə aktivləri və öhdəliklərin ədalətli dəyərində xalis dəyişiklik			
Hesablanmış faizlərdə xalis dəyişiklik			
Köhnəlmə və amortizasiya	14	7636,00	1673,12
Mənfəət və ya zərər hesabatlarında tanınmış mənfəət vergisi xərci	13	(9299,91)	
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri			
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Əməliyyat aktivlərində artım			
Banklardakı müddətli depozitlər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	16	(1453533,91)	(571185,55)
Digər aktivlər	10	3548,10	(3548,1)
Əməliyyat öhdəliklərində (azalma)/artım			
Digər öhdəliklər		706,91	
Vergi və faizdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətləri üzrə istifadə olunan pul vəsaitləri			
Ödənilmiş mənfəət vergisi			
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(1404802,16)	(564025,83)
İnvestisiya fəaliyyətləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti:			
Əmlak və avadanlıq üzrə ödəniş	14	(33962,42)	(14612,17)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin satılmasından daxilolmalar			
Qeyri-maddi aktivlər üzrə ödənişlər	10	(3348,1)	(15000)
İnvestisiya fəaliyyətləri üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(37310,52)	(29612,71)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti:			
Adi səhmlər üzrə ödənilmiş dividentər			
Əlavə ödənilmiş kapital			
Digər borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilomlalar	16	1628443,00	

Digər borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi		
Maliyyə fəaliyyəti üzrə daxil olan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	1628443,00	600000,00
Məzənnə fərqi		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım (azalma)	186689,23	6362,77
İlin əvvəlinə Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6362,77	-
İlin sonuna Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	193052,00	6362,77

31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il ərzində Təşkilat tərəfindən ödənilmiş və alınmış faiz müvafiq olaraq 323920,00 AZNvə(76640?00) AZN təşkil etmişdir.
31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il ərzində Təşkilat tərəfindən ödənilmiş və alınmış faiz müvafiq olaraq 33520,00 AZN və(15870,00) AZN təşkil etmişdir.

18 mart 2016-cı il tarixində Cəmiyyət tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır.

X.İsmayılov
Cəmiyyətin Direktoru

X.Mehdiyeva
Cəmiyyətin Baş mühasibi

Şərhlər və Qeydlər hazırkı Maliyyə Hesabatlarının tərkib hissəsidir

1. CƏMİYYƏT HAQQINDA

Cəmiyyətin nizamnaməsi 2014-cü ilin 24 aprel tarixində 1701618531 (VÖEN) qeydiyyat nömrəsi ilə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin Bakı şəhər Vergilər Departamentinin Kommersiya Hüquqi Şəxslərin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Cəmiyyətin təsisçisi Şıxəliyev Fuad Vaqif oğlu (şəxsiyyət vəsiqəsi AZE № 09977952, 30.10.2012-ci il tarixində Xətai RPİ tərəfindən verilib) olmuşdur.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalının əvvəlki miqdarı 500000.00 (beş yüz min) manat məbləğində olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi Kommersiya Hüquqi şəxslərinin 21.12.2015-ci il tarixli 1501020023922600 nömrəli dövlət reyestrindən çıxarışa əsasən, Cəmiyyətin nizamnamə kapitalının miqdarı 600000.00 (altı yüz min) manat məbləğində və hər biri 100.00 (yüz) manat olmaqla 6000 (altı min) paydan ibarətdir.

Cəmiyyət iştirakçılarının nizamnamə kapitalındakı payları aşağıdakı kimi müəyyən olunmuşdur:

Şıxəliyev Fuad Vaqif oğlu-100,0%, 600 000.00 (altı yüz min) manat, 6000 (altı min) pay, pul şəklində.

Cəmiyyətin müşahidə şurasının üzvləri Hüseynov Rəsul Hüseyn oğlu, Rəsulov Şahin Əkrəm oğlu, Rəşidov Mustafa Süleyman oğlu və qanuni təmsilçisi İsmayılov Xəyal Vahid oğlu olmuşdur.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı : AZ1095, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Nizami küçəsi ev 68.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada az gəlirli şəxslər, məcburi köçkün, qaçqınlara, demobilizə olan və müharibədən zərər çəkən digər şəxslərə, sahibkarlara, fiziki və hüquqi şəxslərə, o cümlədən az təminatlı icmaların ümumi rifah halının yaxşılaşdırılmasına çalışan maliyyə institutlarına qısa və uzun müddətli, təminatlı və təminatsız kreditlər verə bilər.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən "Azərbaycan Mikro-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC 23 iyun 2014-cü il tarixində BKT-25 saylı lisenziyaların mərkəzi reyesterinə daxil edilmişdir.

BOKT tərəfindən verilən kreditlər daşınar və daşınmaz əmlakın girovu, girov əmanəti, qarantiya, zaminlik və qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər üsullarla təmin oluna bilər. Girov əmanəti yalnız Mərkəzi Bankın BOKT-yə verdiyi lisenziyada bu barədə xüsusi icazə olduqda qəbul edilə bilər;

Kreditlərin verilməsi üçün lisenziya almış BOKT aşağıdakı fəaliyyət növlərini də həyata keçirə bilər:

1. borc öhdəliklərinin alqı-satqısı (faktorinq, forfeytinq);

2. lizinq;

3. veksellərin uçotu;

4. qarantiyanın verilməsi;

5. sığorta agenti xidmətinin göstərilməsi;

6. borc alanlara, o cümlədən birgə borcalan qruplarına maliyyə, texniki və idarəetmə məsələləri üzrə məsləhət xidmətinin göstərilməsi.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU SİYASƏTLƏRİ

Uyğunluq haqqında bəyanat

Bu maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotu üzrə Beynəlxalq Standartları Şurası ("MUBSŞ) tərəfindən buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsi ("BMHŞK) tərəfindən verilmiş şərhlərə müvafiq olaraq hazırlanmışdır.

Əməliyyat valyutası

Cəmiyyətin maliyyə hesabtlarına daxil edilən maddələr Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitdəki valyutanı ("əməliyyat valyutası") istifadə etməklə ölçülür. Cəmiyyətin əməliyyat valyutası AZN-dir. Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim olunduğu valyuta AZN-dir. Başqa qeydlər olmazsa bütün maliyyə məlumatları yaxın minlik ədədinə qədər yuvarlaqlaşdırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Mərkəz Bankının qaydalarına uyğun olaraq bu maliyyə hesabatlarında yerli valyuta təqdimat valyutası kimi istifadə olunur.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablaşmalar aparılması, yaxud da eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduqda bir-birinə qarşı əvəzləşdirilir, xalis məbləği isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Hər hansı mühasibat uçotu standartı və ya şərhi ilə tələb olunmayana və ya icazə verilməyənədək və

Cəmiyyətin mühasibat uçotu qaydalarında konkret göstərilməyənə qədər gəlir və xərc mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda bir- birinə qarşı əvəzləşdirilmir.

Faiz gəlirinin və xərcinin tanınması

Maliyyə aktivi üzrə faiz gəliri Cəmiyyətə iqtisadi mənfəətin daxil olması ehtimalı olduqda və gəlir məbləğinin etibarlı qiymətləndirilməsi mümkün olduqda tanınır. Faiz gəliri və xərci effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə uçot əsasında tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin (yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur.

Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən, effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə aktivi, yaxud analoji maliyyə aktivləri qrupu ehtimal olunan zərərin baş verməsi nəticəsində hesabdan (qismən bir hissəsi) silinərsə, faiz gəliri bundan sonar dəyərsizləşmə üzrə zərərin ölçülərini müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərərkətinin diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə aktivi, yaxud analoji maliyyə aktivləri qrupu ehtimal olunan zərərin baş verməsi nəticəsində hesabdan (qismən bir hissəsi) silinərsə, faiz gəliri bundan sonar dəyərsizləşmə üzrə zərərin ölçülərini müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün tətbiq edilən faiz dərəcələrindən istifadə olunmaqla uçotda tanınır.

Ədalətli dəyərlə qeyd edilən aktivlər qazanılmış faizlər faiz gəliri hissəsində təsnif edilir.

Maliyyə aktivləri

Cəmiyyərin maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalar üzrə təsnifləşdirilir: " Mənfəət və ya zərər üzrə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri, "ödəniş müddətinə qədər saxlanılan" investisiyalar, "satıla bilən" maliyyə aktivləri və "kreditlər və debitor borcları" . Təsnifləşdirmə maliyyə alətinin növündən və məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı müəyyən olunur.

Kreditlər və debitor borcları

Sabit və ya müəyyən oluna bilən ödənişli və fəal bazarda qiyməti bəyan edilməmiş ticarət debitor borcları, kreditlər və digər debitor borcları "Kreditlər və debitor borcları" kimi təsnif edilir. Kreditlər və debitor borcları effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Faiz gəliri, faizin tanınması cüzi əhəmiyyət kəsb etdiyi qısamüddətli kreditlər istisna edilməklə, effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə uçotda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivləri dəyərsizləşmənin müəyyən edilməsi məqsədilə hər hesabat dövrünün sonunda qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə

hadisə nəticəsində investisiyalar üzrə gələcək pul daxilolmalarının təsirə məruz qaldığını isbat edən obyektiv sübut yaranarsa, maliyyə aktivləri dəyərsizləşmiş hesab edilir.

Maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməni göstərən amillərə aşağıdakılar daxil ola bilər:

- Emitent və ya qarşı tərəfinin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri; yaxud
- Əsas borc məbləği və ya faizlərin vaxtında ödənilməməsi və ya ödəmə öhdəliyinin yerinə yetirilməməsi halları kimi müqavilə şərtlərinin pozulması;
- Borclarının müflisliyə uğrayacağı və ya maliyyə strukturunun yenidən təşkil edəcəyi güman olunduqda; yaxud da
- Maliyyə çətinlikləri səbəbindən qeyd olunan maliyyə aktivinin təqdim edildiyi fəal bazar məkanlarının yox olması.

Kreditlər və debitor borcları kimi müəyyən maliyyə aktivi kateqoriyaları halında, ayrı-ayrılıqda dəyərsizləşməyəcəyi müəyyən edilən aktivlər əlavə olaraq, dəyərsizləşmənin müəyyən olunması məqsədilə kollektiv şəkildə təhlil edilir. Kreditlər və debitor borcları portfelinin dəyərsizləşdiyini göstərən obyektiv sübutlarla Cəmiyyətin ödənişlərinin yığılması ilə bağlı keçmiş təcrübəsi, portfeldə vaxtı gecikdirilən ödəmələrin sayının artması, eləcə də borc öhdəliyinin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqələndirilən yerli və ya ölkənin iqtisadi şəraitlərində müşahidə olunan dəyişikliklər aid edilə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeyd edilən maliyyə aktivləri halında, uçotda tanınmış ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərrinin məbləği aktivin balans dəyəri ilə maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsində diskontlaşdırılmış təxmin edilən gələcək pul vəsaiti hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərqdən ibarətdir.

Maliyyə aktivinin balans dəyəri, belə dəyərin ehtiyatlar hesabına azalmasını nəzərdə tutan kreditlər və debitor borcları halı istisna edilməklə, bütün maliyyə aktivləri üçün birbaşa olaraq ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri məbləğində azaldılır. Kreditlərin və ya debitor borcların yığılması mümkün olmadıqda, belə məbləğlər ehtiyatlar hesabına qarşı silinir. Əvvəl silinmiş məbləğlərin daha sonra qaytarılması ehtiyatlar hesabına kreditləşdirilir. Ehtiyatlar hesabının balans məbləğindəki dəyişikliklər mənfəət və ya zərər üzrə tanınır.

Kreditlərin və avansların silinməsi

Kreditlər və avanslar yığılması mümkün olmadıqda kreditlər üzrə ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatlara qarşı hesabdan silinir. Rəhbərlik Cəmiyyətə ödənilməli olan borcların yığılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etdikdən sonra kreditlər və avanslar hesabdan silinir. Əvvəllər hesabdan silinmiş məbləğlərin sonradan bərpa edilməsi ödənişlərin qaytarılması dövründə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məbləğinə qarşı əvəzləşdirilir.

Maliyyə alətlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktivdən pul daxilolmaları üzrə onun müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır. Cəmiyyət aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə köçürməzsə və ya özündə saxlamasa və köçürülmüş aktiv üzrəində nəzarətini davam etdirərsə, o, aktivdə

saxlanılmış payını və bununla əlaqədar ödəyəcəyi məbləğlər ilə əlaqədar girovu təmin edilmiş borc vəsaitlərini də uçotda tanıyır.

Maliyyə aktivinin tanınması tamamilə dayandırıldığı halda, maliyyə aktivinin balans dəyəri ilə nəzəri olaraq alınmış və alınacaq məbləğlər və digər məcmu gəlirlərdə tanınmış və kapitalda toplanan yığılmış gəlir və zərərlər arasındakı fərq mənfəət və zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivinin tanınmasının tamamilə dayandırılması halından başqa digər hallarda (məs. Cəmiyyət ötürülmüş aktivlərin bir hissəsini almaq hüququnu saxlayırsa), Cəmiyyət maliyyə aktivinin əvvəl müəyyən edilmiş balans dəyərini maliyyə çətinliyi davam etdiyi müddətdə tanımağa davam etdiyi hissə ilə aktivlərin ötürülməsi tarixində həmin hissələrin nisbi ədalətli dəyərləri əsasında artıq tanınmayan hissə arasında bölüşdürülür. Artıq tanınmayan hissəyə aid edilmiş balans dəyəri ilə artıq tanınmayan hissə üzrə alınmış ödəniş məbləği və ona aid edilmiş, digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış hər hansı yığılmış gəlir və ya zərər arasında fərq mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış yığılmış gəlir və ya zərər tanınması davam edən hissə ilə belə hissələrin ədalətli dəyəri əsasında tanınması artıq dayandırılmış hissə arasında bölüşdürülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri ya mənfəət və ya zərər hesablarında ədalətli dəyərlə qeyd edilən maliyyə öhdəlikləri, ya da digər "digər maliyyə öhdəlikləri" kimi təsnif edilir.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilk olaraq əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərlə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodu istifadə edilməklə və faiz xərcləri effektiv gəlir əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Effektiv faiz metodu maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz xərclərinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi təxmin edilən gələcək nağd pul ödəmələrini (o cümlədən, effektiv faiz dərəcəsinin ayrımaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) maliyyə öhdəliyinin güman edilən müddəti, yaxud (məqsədə müvafiq hallarda) daha qısa müddət ərzində ilkin tanınma zamanı xalis balans dəyərinə qədər dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması yalnız Cəmiyyət ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə ödəniş ləğv olunduqda yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Derivativ (törəmə) maliyyə alətləri

Cəmiyyət valyuta mübadiləsi ilə bağlı riskləri tənzimləmək məqsədilə xarici valyuta üzrə müxtəlif derivative forvard müqavilələri kimi törəmə maliyyə alətlərinə daxil olur.

Derivativlər derivative müqaviləsinin bağlandığı tarixdə ilkin olaraq uçotda ədalətli dəyərlə tanınır və daha sonra isə hər hesabat dövrünün sonunda onların ədalətli dəyəri ilə yenidən qiymətləndirilir. Onların dövrün sonuna olan ədalətli dəyərinə qarşı təkrar ölçülür. Nəticədə yaranış gəlir və ya zərər derivativ hecinq aləti kimi təyin olunduqda və qüvvədə olduqda dərhal mənfəət və ya zərər hesabatında tanınır. Bu halda onların mənfəət və ya zərər hesabatında tanınması vaxtı hecinq əlaqələrinin xüsusiyyətlərindən asılı olur. Derivativlərin ədalətli dəyəri məqbul olduqda onlar aktivlər kimi, mənfi olduqda isə öhdəliklər kimi qeydə alınır. Cəmiyyət bəzi derivativləri tanınmış aktivlərin və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərinin hecinqi kimi və ya cəmiyyətin öhdəlikləri (ədalətli dəyər hecinqi), yüksək ehtimallı proqnoz əməliyyatlarının hecinqi və ya cəmiyyət öhdəliklərinin xarici valyuta riskinin hecinqi (pul vəsaitləri hecinqi) və ya xarici əməliyyatlara xalis investisiyaların hecinqi kimi müəyyən edir.

İcarə

İcarənin şərtlərinə əsasən mülkiyyət hüququ üzrə bütün risk və mükafatlar icarəçiyə ötürüldüyü zaman belə icarə maliyyə icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Bütün digər icarələr əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir.

Cəmiyyət- İcarəyə götürən tərəf kimi

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı ödənişlər, lizinq obyekti olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, lizinq müddəti ərzində düzxətli metod əsasında xərc kimi tanınır.

Əməliyyat icarəsi sövdələşməsinin bağlanması üçün icarə stimulları əldə olunduqda belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimullar üzrə ümumi mənfəət, lizinq obyekti olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, düz xətt üsulu əsasında icarə haqqı xərclərinin azalması kimi tanınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri müqavilə öhdəliklərindən azad olmaqla kassadakı nağd vəsaitlərindən, köçürülmüş vəsaitlərdən və banklardakı həqiqi ödəmə müddəti 90 gün və ya ondan az olan cari hesablardan ibarətdir.

Əmlak və avadanlıq

Daşınmaz əmlak və avadanlıq yığılmış köhnəlmə və yığımış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə göstərilir.

Köhnəlmə düz xətt metodundan istifadə edərək qalıq dəyəri çıxıldıqdan sonra aktivlərin ilkin dəyərini onların faydalı istismar müddəti üzrə silməklə uçotda tanınır. Hesablanmış faydalı istismar müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metodu hesablamalarda hər hansı dəyişikliklərin təsirini gələcək dövrlər üzrə uçota almaqla hər hesabat dövrünün sonunda aşağıdakı illik dərəcələrlə təhlil edilir:

İcarədə olan əmlakın təkmilləşdirilməsi - %

Mebel və ofis avadanlığı 20-33%

Kompüter avadanlığı 33%

Nəqliyyat vasitələri -%

Əmlak və avadanlıqların obyekti hesabdan silindikdə və ya onların davamlı istifadəsi artıq heç bir iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq obyektlərinin satılaraq hesabdan silinməsi və ya istismardan çıxarılmasından irəli gələn hər hansı gəlir və ya zərərlər belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunmuş gəlirlər arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və yaz zərər hesabatında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər

Müəyyən istismar müddəti olan ayrı-ayrılıqda alınmış qeyi-maddi aktivlər yığılmış köhləlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyər ilə uçotda qeyd edilir. Amortizasiya aktivinin təxmin edilən faydalı istismar müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə uçotda tanınır. Təxmin eilən faydalı istismar müddəti və köhnəlmə metodu gələcək dövrlər üzrə uçota alınan təxminlərdəki hər hansı dəyişikliklərin təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir. Ayrılıqda alınmış və qeyri-müəyyən istismar müddətləri olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə uçota alınır. Hesablanmış faydalı istismar müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metodu hesablanmalarda hər hansı dəyişikliklərin təsirini gələcək dövrlər üzrə uçota almaqla hər hesabat dövrünün sonunda 20-33% arası olan illik dərəcələrlə təhlil edilir:

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdan silindikdə yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması daynadırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməyə məruz qalaraq qiymətlərin düşüb-düşmədiyini müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən hər hansı hal mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmini müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır. Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərini hesablamaq mümkün olmazsa, Cəmiyyət belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər qrupunun bərpa dəyərini müəyyən edir. Aktivin yerləşdirilməsinə müvafiq və ardıcıllığı gözlənilən əsaslar müəyyən edildiyi hallarda, korporativ aktivlər, həmçinin fərdi gəlir gətirən aktivlər qrupunda yerləşdirilə bilər yaxud, başqa cür, müvafiq qaydada və ardıcıllığı gözlənilməklə yerləşdirmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər qrupunda yer alır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və istifadə üçün hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azı ildə bir dəfə və ya dəyərsizləşmə əlaməti olduqda dəyərsizləşmə üzrə yoxlamadan keçməlidir.

Bərpa dəyəri ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərlərini çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək dövrlərin pul axınları pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul axınları ilə bağlı təxminlərə düzəliş edilməmiş aktiv üçün səciyyəvi olan risklərin hazırki bazaar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərinə qədər diskontlaşdırılır.

Aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləşdirilərsə, aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri hesablanmasına düzəliş verilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) dəyərsizləşmə zərərinin tanımadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin bərpası dərhal mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Vergiqoyma

Mənfəət vergisi xərcləri ödənilməli olan cari vergi və təxirə salınmış vergidən ibarətdir.

Cari vergi

Ödənilməli olan cari vergi il üzrə vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında tutulur. Vergiyə cəlb olunan mənfəət digər illərdə vergiyə cəlb olunmuş yaxud gəlirdən çıxılan və heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan yaxud gəlirdən çıxılmayan gəlir və xərc maddələri ilə əlaqədar mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əksini tapmış mənfəətdən fərqlənir. Cəmiyyətin cari vergi ilə bağlı öhdəliyi hesabat dövrünün sonuna qanuni qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam həcmdə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Əməliyyat vergiləri

Azərbaycan Respublikasında Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq hesablanan bir sıra digər vergilər tətbiq edilir. Belə vergilər əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi mənfəət və ya zərər haqqında hesabata daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar Cəmiyyətin keçmişdə baş vermis hadisənin nəticəsi olaraq hazırda öhdəliyi (hüquqi yaxud konstruktiv) olduqda tanınır; bu zaman cəmiyyətdən öhdəliyin yerinə yetirilməməsinin tələb olunacağı ehtimal edilir və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə hesablana bilir.

Ehtiyatlar kimi tanınan məbləğ öhdəliklə bağlı risk və qeyri-müəyyənlikləri nəzərə almaqla hesabat dövrünün sonunda cari öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar tələb olunan məbləğlərin ən düzgün hesablanmasıdır. Ehtiyat ayrılmaları hazırki öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün hesablanmış pul vəsaitləri axınına istinad etməklə ölçülərsə, onun balans dəyəri (pulun vaxt üzrə dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olduqda) həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərinə bərabər olur.

Ehtiyatların yerləşdirilməsi üçün tələb olunan müəyyən və ya bütün iqtisadi mənfəətin kənar tərəflər vasitəsilə bərpa ediləcəyi gözlənilirsə, bu vəsaitin qaytarılması və alınacaq belə vəsaitlərin düzgün qiymətləndirilməsi barədə qəti əminlik olduqda alınacaq məbləğ uçotda aktiv kimi tanınır.

Şərti aktiv və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır, lakin, hesablaşma üzrə vəsaitlərin azalması ehtimalı olduqda, belə öhəliklər açıqlanmalıdır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır, lakin, onlarla bağlı iqtisadi mənfəətin əldə olunacağı ehtimal edildikdə açıqlanmalıdır.

Xarici valyutalar

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları hazırlanırkən, onun əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyən olunuğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir.

Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyənləşdirdiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. İlkin dəyərlə xarici valyutada ölçülmüş qeyri-pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi təkrar qiymətləndirilir.

Monetar maddələri üzrə valyuta fərqləri aşağıdakı hallar istisna olmaqla mənfəət və ya zərər hesabatında baş verdiyi dövrdə tanınır:

- Gələcəkdə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş başa çatdırılmamış aktivlərlə əlaqəli xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə məzənnə fərqləri, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə faiz xərclərinə düzəliş kimi hesab olunduqda aktivlərin dəyərinə daxil edilir.
- Müəyyən xarici valyuta risklərinin qarşısını almaq üçün aparılan əməliyyatlar üzrə valyuta fərqləri (aşağıda hecinqin uçotu qaydalarına baxın) və hesablaşmanın olmadığı və olacağı güman edilməyən xarici əməliyyatlarda xalis investisiya formalaşdırır), hansı ki, ilk əvvəl digər gəlirlərdə göstərilir və daha sonra səhmdar kapitalından pul vəsaitlərinin mənfəət və zərər hesabına təsnif edilir.

Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi məqsədi ilə Cəmiyyətin xarici əməliyyatlarının aktiv və öhdəlikləri hər hesabat müddətinin sonunda qüvvədə oln valyuta mübadilə məzənnələi əsasında AZN-ə çevrilir, istisna hallarda valyuta mübadilə məzənnələri həmin müddət ərzində əhəmiyyətli dərəcədə tərəddüd etdiyi halda sövdələşmələrin tarixində qüvvədə olan valyuta mübadilə məzənnələri istifadə olunur. Hər hansı valyuta mübadilə fərqləri meydana gəldiyi halda digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınır və kapitalda toplanır.
Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında Cəmiyyətin ilin sonunda tətbiq etdiyi valyuta mübadiləsi məzənnələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2015	31 dekabr 2014
1 ABŞ dolları 1 AZN	1.5594	0,7844
1 Avro 1 AZN	1.7046	0.9522

Girov

Cəmiyyət məqsədə müvafiq hesab edildiyi hallarda müştərilərinin öhdəlikləri müqabilində girov alır. Girov adətən müştəri əmlakının həbs olunmasını nəzərdə tutur və Cəmiyyətə müştərinin həm cari həm də gələcək öhdəlikləri ilə əlaqədar əmlaka qaarşı iddianın irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

3. MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU MÜHAKİMƏLƏRİ VƏ TƏXMİNLƏRLƏ BAĞLI QEYRİ-MÜƏYYƏNLİYİN ƏSAS MƏNBƏLƏRİ

Cəmiyyət növbəti ildə aktivlərin və öhdəliklərin hesabat olunan məbləğlərinə təsir edəcək qiymətləndirmlər aparır və fərziyyələr irəli sürür. Qiymətləndirmələr və mühakimələr davamlı qaydada aparılır, rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, habelə şəraitə uyğun hesab olunan gələcək hadisələrlə bağlı gözləntilərə əsaslanır. Rəhbərlik mühasibat uçotu qaydalarının tətbiqi prosesində qiymətləndirmə tələb olunan mühakimələrdən əlavə bəzi qərarlar və növbəti ildə aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində mühüm düzəlişlərə səbəb ola biləcək qiymətləndirmələr aşağıdakılardan ibarətdir:

Kreditlərin və debitor borclarının dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət dəyərsizləşməni müəyyən etmək məqsədilə kreditləri və debitor borclarını mütəmadi olaraq nəzərdən keçirir. Cəmiyyətin kreditlər və debitor borcları portfelində baş vermiş dəyərsizləşmə üzrə zərərin tanınması üçün kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaradılır. Cəmiyyət kredit və debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara dair mühasibat təxminlərini qeyri-müəyyən hesab edir, ona görə ki, onlar gələcək defolt dərəcələri barədə fərziyələrin, eləcə də dəyərsizləşmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı potensial itkilərin qiymətləndirilməsinin yaxın keçmişdəki fəaliyyət nəticələrinə əsaslanması səbəbindən vaxtaşırı olaraq dəyişikliklərə çox məruz qalır və Cəmiyyətin hesabladığı zərər ilə faktiki zərər arasında hər hansı əhəmiyyətli fərq müqabilində ondan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək ehtiyatların qeyd edilməsi tələb oluna bilər.

Borcalanlar maliyyə çətinlikləri ilə üzləşikdə və belə borcalanlara dair tarixi məlumat mənbələri az sayda olduqda, Cəmiyyət hər hansı dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləğini hesablamaq üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir. Eynilə, Cəmiyyət keçmiş fəaliyyət nəticələri, keçmiş müştəri davranışı, qrup daxilində borcalanın ödəniş etmə vəziyyətindəki mənfi dəyişiklikləri göstərən müşahidə oluna bilən məlumatları, eləcə də qrup daxilində aktiv üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməməsi halları ilə əlaqəli olan ölkə və yerli iqtisadi şəraitlərə əsaslanmaqla gələcək pul axınlarındakı dəyişiklikləri hesablayır. Rəhbərlik kredit riski ilə səciyyələnən aktivlər halında əvvəllər baş vermiş zərər üzrə keçmiş təcrübəyə və kreditlər qrupund olduğu kimi dəyərsizləşməyə dəlalət edən obyektiv sübutlara əsaslanan ehtimallardan istifadə edir. Cəmiyyət tarixi məlumatlarda əksini tapmamış hazırki vəziyyətlərin qeyd edilməsi məqsədilə kreditlər

qrpu üzrə müşahidə oluna bilən məlumatlara düzəliş etmək üçün rəhbərliyin mühakimələrindən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat müddəasının daxil edilməsi mövcud iqtisadi və siyasi şəraitlərə əsasən müəyyən olunmuşdur. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında belə şəraitlərdə hansı dəyişikliklərin baş vrəcəyini və belə dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara necə təsir göstərəcəyini qabaqcadan söyləmək iqtidarında deyil.

31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə kredit aktivi müvafiq olaraq 2072574,00 manat və 571186,00 manat, bank öhdəliyi isə müvafiq olaraq 1628443,00 manat və 0,00 manat təşkil etmişdir.

2 saylı qeyddə göstərildiyi kimi, Cəmiyyət hər hesabat ilinin sonunda əmlak və avadanlıqlarının hesablanmış faydalı istismar müddətlərini nəzərdən keçirir.

4. YENİ VƏ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ (MHBS) TƏTBİQİ

Maliyyə hesabatlarında hesabat olunan məbləğlərə təsir edən MHBS-lərə düzəlişlər. Cari ildə hazırki maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlərə təsir edən aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş Standartlar və Şərhlər qəbul edilmişdir.

- MHBS 10, MHBS 12 VƏ MUBS 27-yə düzəlişlər- İnvestisiya müəssisələri
- MUBS 32-yə düzəlişlər- Maliyyə Aktivlərinin və Maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi
- MUBS 36-ya düzəlişlər- Qeyri-maliyyə aktivləri üçün bərpa dəyəri ilə bağlı aşıqlamalar
- MUBS 39-a düzəlişlər- Törəmə maliyyə alətlərinin ötürülməsi və hecinq uçotunun davam etdirilməsi
- MHBSKŞ 21 –İcbari ödənişlər

Bu düzəlişlər və şərhlər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına heç bir təsir göstərməmişdir.
Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş MHBS-lər
Cəmiyyət buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş MHBS-ləri tətbiq etməmişdir:

- MUBS 19-a düzəlişlər- Müəyyən olunmuş müavinət planları: İşçilər tərəfindən ödəmələr
- 2010-2012-ci illəri əhatə edən dövr üzrə MHBS-lərə illik düzəlişlər
- 2011-2013-cü illəri əhatə edən dövr üçün MHBS-lərə illik düzəlişlər
- 2012-2014-cü illəri əhatə edən dövr üzrə illik düzəlişlər
- MHBS 14 Tariflərin tənzimlənməsi üzrə təxirə salınmış hesablar
- MUBS 16 və MUBS 38-ə düzəlişlər- Məqbul Köhnəlmə və Amortizasiya Metodlarının Aydınlaşdırılması
- MHBS 11-ə düzəlişlər- Birgə Əməliyyatlarda İçtirak Paylarının Alışının uçotu
- MHBS 10 və MUBS 28-ə düzəlişlər –İnvestor ilə Asılı müəssisə və ya Birgə Müəssisə arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi
- MHBS 15 Müştərilərlə Müqavilə üzrə Gəlirlər

- MHBS 9 Maliyyə Alətləri

MHBS 9 Maliyyə Alətləri. 2009-cu ilin noybr ayında buraxılmış MHBS 9 maliyyə aktivlərinin təsnifatı və qiymətləndirilməsi üçün yeni tələbləri təqdim edir. Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsi, habelə tanınmasının dayandırılması ilə bağlı yeni tələblərin daxil edilməsi məqsədilə 2010-cu ilin oktyabrında, ümumi hecinq uçotu ilə bağlı yeni tələblərin daxil edilməsi üçün 2013-cü ilin noyabrında MHBS 9-a düzəliş olunmuşdur. 2014-cü ilin iyul ayında BMUSŞ əsasən maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşmə tələblərini, habelə təsnifləşdirmə və ölçülmə tələbləri ilə bağlı məhdud düzəlişləri tətbiq edən MHBS 9-un yekun versiyasını hazırlamışdır. MHBS 9-un məqsədi Maliyyə Alətləri Tanınma və Ölçülmə adlı MUBS 39-u əvəz etməkdən ibarətdir.

Tanınma və ölçülmə

MHBS 9 üzrə əsas tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi. Maliyyə aktivləri onların saxlandıqları biznes modelinə və müqavilə üzrə pul daxilolmalarının yığılması məqsədini daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılan və müqavilə üzrə pul daxilolmaları yalnız əsas borc məbləği, eləcə də ödənilməmiş əsas borc məbləği üzrə faizlərin ödənilməsindən ibarət borc alətləri adətən ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür. MHBS 9-un 2014-cü il versiyası müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanması və maliyyə aktivlərinin satılmasından, eləcə də ilkin tanınmadan sonra digər məcmu gəlirlər hesabatında ədalətli dəyərlə tanınan belə maliyyə aktivləri üzrə müəyyən olunmuş tarixlərdə qalıq borclar üzrə əsas borc və faiz məbləğlərinin toplanmasından ibarət olan biznes modeli çərçivəsində borc alətləri üçün "digər məcmu gəlirlər üzrə ədalətli dəyər" kateqoriyasını təqdim edir. Bütün digər borc və kapital investisiyaları ədalətli dəyərlə ölçülür. Bundan başqa, Maliyyə alətləri haqqında MHBS 9-a əsasən müəssisələr yalnız dividend üzrə gəliri mənfəət və ya zərər hesablarında tanımaq şərtilə kapital investisiyasının (ticarət üçün saxlanılmayan) ədalətli dəyərində sonrakı dəyişikliklərin digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda təqdim edilməsi ilə bağlı yekun seçim edə bilərlər.
- Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi. Maliyyə öhdəlikləri MUBS 39-da olduğu kimi eyni tərzdə təsnifləşdirilir, lakin müəssisənin öz kredit riskinin ölçülməsinə tətbiq olunan tələblər üzrə fərqlər mövcuddur. MHBS 9 maliyyə öhdəliyinin kredit riskindəki dəyişikliklərə şamil olunan belə öhdəliyin ədalətli dəyərində dəyişiklik məbləğinin (öhdəliklərin kredit riskində dəyişikliklərin təsirinin digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınması mənfəət və ya zərər üzrə uçot uyğunsuzluğu əmələ gətirməyənədək) digər məcmu gəlirlərdə tanınmasını tələb edir. Maliyyə öhdəliyinin kredit riskinə şamil olunan ədalətli dəyərdə dəyişikliklər daha sonra mənfəət və ya zərər üzrə yenidən təsnifləşdirilir.
- Dəyərsizləşmə.MHBS 9-un 2014-cü il versiyası maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi ilə bağlı MUBS 39-dakı "çəkilmiş kredit zərərləri modeli" nin əksinə olaraq "gözlənilən kredit zərərləri modeli" ni təqdim edir. Gözlənilən kredit zərərləri modeli kredit riskindəki dəyişiklikləri əks etdirmək üçün müəssisə tərəfindən belə kredit zərərlərinin və onlarla bağlı dəyişikliklərin ilkin tanınma dövründən başlayaraq hər hesabat tarixində

uçota alınmasını tələb edir. Digər sözlərlə desək, kredit hadisəsinin kredit zərəri tanınmamışdan əvvəl baş verməsi artıq vacib deyil.

- Hecinqin uçotu. Maliyyə və qeyri-maliyyə risklərinin hecinqi zamanı müəssisələr tərəfindən riskin idarə edilməsi fəaliyyətərinin yerinə yetirilmə üsullarını açıqlayan yeni hecinq uçotu modeli təklif edir. MHBS 9-a əsasən hecinq uçotuna uyğun olan əməliyyatların növləri, xüsusilə hecinq alətlərinə aid olan alətlərin növlərinin artırılması və hecinq uçotunun tətbiq olunduğu qeyri-maliyyə alətlərinin risk kmponentlərinin növləri ilə bağlı daha geniş imkanlar verilir. Bundan əlavə, effektivlik testi öyrənilmiş və "iqtisadi münasibətlər"in əsasları ilə əvəzlənmişdir. Həmçinin, keçmiş dövrlərə şamil olunmaqla qiymətləndirmə artıq tələb edilmir. Müəssisədə riskin idarə edilməsi fəaliyyətlərinə dair güclü açıqlama tələbləri tətbiq olunmuşdur.
- Tanınmanın dayandırılması. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması üçün tələblər MUBS 39-dan köçürülmüşdür.

Bu standart daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2018-ci il tarixindən qüvvəyə minir. MHBS 9-un tətbiqi ilə bağlı seçilən yanaşmadan asılı olaraq keçid 1 tarixdən və ya müxtəlif tələblərin ilkin tətbiqi üçün isə bir neçə tarixdən ibarət ola bilər.

Cəmiyyətin rəhbərliyi gələcəkdə MHBS 9-un tətbiqinin maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin hesabat olunan məbləğlərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcəyini düşünür. Lakin ətraflı təhlil başa çatmayanadək MHBS 9-un təsiri ilə bağlı müvafiq təxminlərin verilməsi mümkün deyil.

5.XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2015-ci il tarixə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixə bitən il üzrə**
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınan maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri:		
Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	-	-
Dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	-	-
Cəmi faiz gəliri		
Amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz	323920,00	33520,00
Banklardakı müddətli depozitlər üzrə faiz		
Cəmi amortizasiya olunmuş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	323920,00	33520,00

rcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

asiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan maliyyə ləri üzrə faiz xərci aşağıdakılardan ibarətdir:		
orc alınmış vəsaitlər üzrə faiz	(76640,00)	(15870,00)
nasiyalı borclar üzrə faiz		
mortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan maliyyə ləri üzrə faiz xərci	(76640,00)	(15870,00)
sablanan maliyyə aktivləri üzrə xalis faiz gəliri	63570,00	28440,00

ƏYƏRSİZLƏŞMƏ ZƏRƏRLƏRİ ÜÇÜN EHTİYAT

 hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün aşağıdakı kimi olmuşdur:

nvar 2014-cü il

də alınmış əlavə ehtiyatlar

ivlərin silinməsi

əllər silinmiş aktivlərin bərpası

ƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HESABLARINDA ƏDALƏTLİ YƏRLƏ QEYDƏ ALINMIŞ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ VƏ DƏLİKLƏRİ ÜZRƏ XALİS ZƏRƏR

nfəət və ya zərər hesablarında ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə xalis zərər ğıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il	31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il
ənfəət və ya zərər hesablarında ədalətli yərlə müəyyən olunmuş maliyyə dəlikləri ilə əməliyyatlar üzrə xalis zərər		
mi mənfəət və ya zərər hesablarında alətli dəyərlə qeyd olunan maliyyə aktivləri öhdəlikləri üzrə cəmi xalis zərər		

1 dekabr 2015-ci il

eydə alınmış ehtiyatlar

ktivlərin silinməsi

vəllər silinmiş aktivlərin bərpası

1 dekabr 2014-cü il

8. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALİS ZƏRƏR

Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il	31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il
Valyuta konvertasiyaları,		
Köçürmə fərqləri,		-
Xarici əməliyyatlar üzrə cəmi xalis zərər		

9. İNZİBATİ VƏ DİGƏR ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

İnzibativə digər əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə
Əmək haqqı və maaşlar	66113,97	18890,00
İcbari sığorta öhdəlikləri		
Müavinələr, həvəsləndirici mükafatlar və digər ödənişlər	14545,08	6280,00
İdarəetmə xidməti müqavilələri üzrə və digər xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı xərclər (sair xərclər)	25473,52	15870,00
Royaliti		
İcarə xərcləri	103895,35	6000,00
Bank komissiyaları	8973,25	1880,00
Köhnəlmə və amortizasiya	7636,00	1670,00
Təhlükəsizlik xərcləri	1058,69	
Mənfəət vergisindən başqa vergilər (əmlak)	209,00	
İT üzrə peşəkar xidmət haqları		
İstehlak malları və dəftərxana ləvazimatları		
Marketinq	52653,10	
Rabitə	1566,11	
Faizlərlə əlaqədar xərclər və ayırmalar (%+ehtiyat)	124490,00	2330,00
İşçilərin tibbi sığortası	-	-
Ezamiyyə	697,88	-

Təlim və işəgötürmə	-	-
Kommunal xərclər	2727,68	
Audit haqları	-	
Nəqliyyat vasitələri ilə bağlı xərclər	-	
Təmir və istismar xərcləri	-	
Sığorta	-	
Görüş və konfrans	-	
Digər xərclər	-	
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	410039,63	52920,00

10. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət ödəniləcək cari mənfəət vergisi, eləcə də aktiv və öhdəlikləri üzrə vergi bazalarını onun fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hesablayır və uçotda əks etdirir ki, bud a MHBS-dan fərqli ola bilər.

Təşkilat bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergi məqsədləri üçün vergidən azad olduğundan daimi vergi xərcləri ilə üzləşir.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatları məqsədləri üçün uçota alınan aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə verginin hesablanması məqsədilə istifadə edilən məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər üzrə xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınması üzrə müxtəlif metodlar, zaman müddətləri, eləcə də müəyyən aktivlər üzrə vergi-uçot əsaslı fərqlərdən yaranan müvəqqəti fərqlər ilə əlaqəlidir.

Aşağıdakı məbləğlərin üzləşdirilməsində tətbiq edilən vergi dərərcəsi Azərbaycan Respublikasında vergi qanunvericiliyinə əsasən (müəyyən edildiyi kimi) hüquqi şəxslər tərəfindən vergiyə cəlb olunan mənfəət üzrə ödəniləcək 20%-lik mənfəət vergisi dərəcəsidir.

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Aktivlər və öhdəliklər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	2024719,91	571186,00
Digər öhdəliklər	-	-
Kreditlərin dəyərsizləşməsi ehtiyatları	(47854,09)	
Digər aktivlər	-	(3548,00)

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	41246,00	14751,00
Digər aktivlər	-	-
Digər borc alınmış vəsaitlər	1628443,00	-
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	-	-

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə qüvvədə olan vergi dərəcəsinin üzləşdirməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	46499,56	9040,00
20% yerli vergi dərəcəsi ilə nəzəri vergi (20%)	(9299,91)	(1808,00)
Daimi fərqlərin vergi təsiri	-	-
Mənfəət vergisi xərci:		
Cari mənfəət vergisi xərci	(9299,91)	(1808,00)
Təxirə salınmış vergi mənfəəti	-	-
Mənfəət vergisi xərci	(9299,91)	(1808,00)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	**31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə**	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
1 yanvar tarixinə təxirə salınmış vergi aktivləri	-	-
Mənfəət və ya zərər hesablarında tanınan təxirə salınmış mənfəət vergisi qalıqlarında dəyişiklik	-	-
31 dekabr tarixinə təxirə salınmış vergi aktivləri	-	-

11.PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Nağd pul vəsaitləri və banklardakı qalıqlar	193052,00	6363,00
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	193052,00	6363,00

12. BANKLARDAKI MÜDDƏTLİ DEPOZİTLƏR

Banklardakı müddətli depozitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Müddətli depozitlər	-	-
Cəmi banklardakı müddətli depozitlər	-	-

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Cəmiyyətin 4899,27 manat Bank ilə qalıq vəsaitləri olmuşdur ki, onların hər biri ayrılıqda Cəmiyyətin kapitalının 10%-dən çox olmamışdır. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Cəmiyyətin AzərTürkBank ASC və Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC ilə qalıq vəsaitləri olmuşdur ki, onların hər biri ayrılıqda Cəmiyyətin kapitalının 10%-dən çox olmamışdır.

13. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	2024719,91	571186,00
Çıxılsın: dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyat	(47854,09)	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2072574,00	571186,00

31 dekabr 2015 və 2014-cü il tarixinə bitən illər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatda hərəkətlər 6 saylı qeyddə açıqlanır.

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyət tərəfindən əldə edilən girovun növünə görə təhlil edilən müştərilərə verilmiş kreditlərin balans dəyəri göstərilir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Zəmanətlərlə təmin edilmiş kreditlər	1552227,00	571186,00
İnventarların girov qoyulması ilə təmin edilmiş kreditıər	-	-
Nəqliyyat vasitələri ilə təmin olunmuş kreditlər	-	-
Avadanlıqların girov qoyulması ilə təmin olunmuş kreditlər	-	-
Daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər	520347,00	
Qızılın girov qoyulması ilə təmin olunmuş kreditlər	-	
Çıxılsın: dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat	(47854,09)	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2024719,91	571186,00
İqtisadi sahələr üzrə təhlil:		
Kənd təsərrüfatı	-	-
Ticarət	51326,89	571186,00
Xidmət	-	-
İstehsal	-	-
Digər	1973393,02	-
	-	
Çıxılsın: Dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyat	(47854,09)	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2024719,91	571186,00

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə bütün kreditlər Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir ki, bud a bir ölkə üzrə əhəmiyyətli coğrafi təmərküzləşməni əks etdirir.

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə şərtləri yenidən razılaşdırılmış olaraq 0,00 AZN və 0,00 AZN məbləğində kreditlər daxildir. Əks təqdirdə bu kreditlər vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş olardı.

31 dekabr 2015 və 2014-cü il tarixlərinə 30 gündən artıq gecikdirilmiş kreditlər müvafiq olaraq 0,00 AZN və 0,00 AZN təşkil etmişdir. 31 dekabr 2015 və 2014-cü il tarixlərinə cəmi gecikdirilmiş kreditlər müvafiq olaraq 0,00 AZN və 0,00 AZN təşkil etmişdir.

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
İqtisadi sahələr üzrə təhlil:		
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər-qısamüddətli	1973393,02	571186,00
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər-uzunmüddətli	51326,89	-
Kreditlərin əsas hissəsi üzrə qalıqlar	-	
Bölüşdürülməli olan geri ödəmələr	-	
Hesablanmış faiz	-	
Kreditin ayrılması haqları	-	
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2024719,91	571186,00

14. ƏMLAK, AVADANLIQ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Əmlak, avadanlıq və qeyri-madii aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	İcarədəki əmlakın təkmilləşdirilməsi	Mebel və ofis avadanlığı	Kompüter avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər aktivlər	Cəmi əmlak və avadanlıq	Qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər ilə							
1 yanvar 2014-cü il		-	-	-	-	-	-
Əlavələr							
Daxilolma			14612,17			14612,17	15000,00
Silinmələr							
Amortizasiya	-	-	-	-	-	(1422,16)	(248,96)
Əlavələr							
Silinmələr							
31 dekabr 2014-cü il ilkin dəyər			14612,17			13190,01	15000,00
1 yanvar 2015-ci il tarixinə balans dəyəri			13190,01			13190,01	14751,00
Amortizasiya xərci							
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş							

Daxilolma	501,50	33462,42	33963,92	3348,10
Xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrində dəyişikliklərin təsiri				
Amortizasiya			(5906,78	(1729,22)
01 yanvar 2016-cı il tarixə qalıq dəyəri	10658,69	30586,96	41245,65	16369,92

31 dekabr 2015 və 2014-cü il tarixlərinə əmlak və avadanlığa müvafiq olaraq 41245,65 AZN və 13190,01 AZN məbləğində tam amortizasiya olunmuş aktivlər daxil idi.

15. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2014-cü il tarixinə bitən il üzrə**
Digər maliyyə aktivləri	-	-
Cari bank hesabları	-	-
Digər əməliyyatlar üzrə debitor borclar	-	-
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Qabaqcadan ödənilmiş icarə haqqı	-	-
Kənar təchizatçılara qabaqcadan ödənişlər	-	-
Mənfəət vergisindən başqa qabaqcadan ödənilmiş vergilər	-	-
Digər qabaqcadan ödənişlər	-	-
Cəmi digər aktivlər	-	-

Cari bank hesabları AzərTurkBank və Azərbaycan Beynəlxalq Bankındakı hesablardan ibarətdir.

16. DİGƏR BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

Digər borc alınmış vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Beynəlxalq maliyyə institutlarından alınmış kreditlər	-	-
Beynəlxalq inkişaf üçün maliyyə institutlarından (BİMİ) alınmış kreditlər	-	-
Yerli maliyyə institutlarından alnmış kreditlər		
Şirkətlərarası kredit		
Banklardan kredit	1628443,38	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		
Cəmi digər borc alınmış vəsaitlər	1628443,38	-

Cəmiyyət yuxarıda sadalanan bir sıra banklardan və maliyyə institutlarından alınmış borclarla əlaqədar müəyyən şərtlərini yerinə yetirmək öhdəliyi daşıyır. Bu şərtlərə razılaşdırılmış əmsallar, borcun kapitala nisbəti əmsalı və müxtəlif maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı digər əmsallar daxildir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə müddətli borc öhdəliklərinin cəmi 1628443,38 AZN təşkil etmişdir. Müqavilələrə əsasən maliyyə şərtləri pozulduqda vaxtı çatmış borclar və ya tələb əsasında ödənilməli vəsaitlər üçün ehtiyat yaradılmalıdır.

17. SƏHMDAR KAPİTALI

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Cəmiyyətin təsdiq edilmiş və ödənilmiş səhmdar kapitalı 600000,00 AZN olmuşdur.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il ərzində 2014-cü ilin nəticələri ilə bağlı olan 7228,35 AZN məbləğində dividendlər Cəmiyyət tərəfindən elan olunmuş və ödənilmişdir.

18. KAPİTAL RİSKİNİN İDARƏEDİLMƏSİ

Cəmiyyət borc və kapital balansının optimallaşdıraraq səhmdarlarının gəlirlərini artırmaqla yanaşı onun fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərə biləcəyini təmin etmək məqsədilə öz kapitalının idarə edilməsini həyata keçirir.

Hazırda Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı bank olmayan kredit təşkilatları üçün heç bir kapital tələbləri qoymamışdır. Cəmiyyətin kapitalının idarə edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin aşağıdakı məqsədləri vardır: Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi habelə kreditorların və investorların maliyyə şərtlərini yerinə yetirmək məqsədilə vəsaitlərin saxlanması. Bu Cəmiyyətin İdarə Heyətinin Sədri və mühasib tərəfindən yoxlanılaraq imzalanmış müvafiq hesablamaları əks etdirən aylıq hesabatlar əsasında planlaşdırılmış və faktiki məlumat ilə bağlı dündəlik icra olunur.

19. RİSKİN İDARƏ EDİLMƏSİ QAYDALARI

Risklərin idarə edilməsi Cəmiyyətin bankçılıq fəaliyyəti üçün mühüm hesab edilir və Cəmiyyətin əməliyyatlarının əsas hissəsini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

- Kredit riskləri;
- Likvidlik riski;
- Bazar riski.

Cəmiyyət effektiv və səmərəli riskin idarəedilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olması faktını qəbul edir. Buna nail olmaq üçün Cəmiyyət riskin idarəedilməsi çərçivəsini yaratmışdır ki, bunun əsas məqsədi Cəmiyyəti risklərdən qorumaqdan və Cəmiyyətə qarşısında qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdan ibarətdir.

Riskin idarə edilməsi strukturu

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və onlara nəzarət üçün əsas məsul tərəfdir, lakin ayrı-ayrı qurumlar risklərin idarə edilməsinə və onların monitorinqinə görə məsuliyyət daşıyır. İdarə Heyəti ümimi risklərin idarə edilməsi yanaşmasına və risk strategiyalarının və prinsiplərinin təsdiq edilməsinə cavabdehdir.

Audit Komitəsi Daxili Audit tərəfindən təqdim olunmuş risk məsələləri ilə bağlı hesabatları rüblük əsasda nəzərdən keçirir və aşkar olunmuş məsələlərin həlli üçün rəhbərlik tərəfindən verilən təlimatlara əməl edir. Həmçinin Audit Komitəsi kənar auditorlar tərəfindən aşkar olunmuş məsələlərin müzakirəsində iştirak edir.

Riskin idarə edilməsi sahəsində əlavə tədbirlərin görülməsi üçün, Cəmiyyət daxilində daimi işçi komitələri yaradılır:

Aktiv və öhdəliklərin İdarə edilməsi Komitəsi ("AÖİK)- Komitə növbəti 12 ay üçün proqnozlaşdırılan likvidlik göstəricilərini hər ay nəzərdən keçirir. Likvidliklə bağlı proqnozlar kreditlərin ödənilməsi səviyyələrinə, gözlənilən maliyyələşdirmə planlarına və digər gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətlərinə əsaslanır. AÖİK yeni kreditlərlə bağlı qərarlar qəbul edir, banklarla və maliyyə institutları ilə əməliyyatlar üçün açıq valyuta mövqeyini və müqavilə tərəflərinin hədlərini müəyyən edir, kreditorlarla maliyyə şərtlərinə nəzarət edir, aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətləri ilə bağlı məsələləri təhlil edir və fərqlərin aradan qaldırılması üçün Maliyyə Departamentinə tövsiyələr verir.

Maliyyə Departamenti Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərinin gündəlik idarə edilməsinə, Cəmiyyətin likvidlik mövqeyinin hesablanması və planlaşdırılmasına, pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin Cəmiyyətin əməliyyat bölmələri arasında yenidən bölüşdürülməsinə cavabdehdir.

Maliyyə Departamenti AOİK tərəfindən müəyyən olunmuş hədlərin və likvidlik əmsallarının tətbiqinə, habelə AÖİK tərəfindən likvidlik riskinin optimallaşdırılması üçün qəbul edilmiş qərarların həyata keçirilməsinə nəzarət edir.

Daxili Audit riskin idarə edilməsi prosesinin müstəqil yoxlanmasını həyata keçirir, aşkar olunan çatışmazlıqlar barədə rəhbərliyi məlumatlandırır və riskin idarə edilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı müvafiq tövsiyələr verir.

Riskin idarə edilməsi metodunun seçilməsi Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir göstərə biləcək risklərin əhəmiyyətliliyini və ya mümkünlüyünü müəyyən edən risk göstəricilərindən asılıdır. Cəmiyyət hər bir riski ayrı-ayrılıqda təhlil edərək qiymətləndirməkdən əlavə məcmu riskləri də müəyyən edir. Beləliklə də, aşağıdakı riskin idarə edilməsi metodları tətbiq olunur:

- Ödəmə müddəti ilə bağlı faiz dərəcəsi riski və aktivlərin və öhdəliklərin faiz dərəcəsi üzrə çatışmazlıqların təhlili,
- Xarici və yerli valyuta ilə ödənişlər üzrə likvidlik riski ilə bağlı çatışmazlıqların təhlili; likvidlik əmsallarının təhlili, likvidlik ehtiyatının müəyyən edilməsi;
- Xarici valyuta ilə ödənişlər üzrə valyuta riski ilə bağlı çatışmazlıq təhlili, valyuta mövqeyinin təhlili;
- Kredit portfelinin kredit riski təhlili və kredit riski əmsalları;
- Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə təsir edən bütün əməliyyatlar üçün əməliyyat riski, tətbiq edilən əməliyyatların tamamlanması üçün lazımi fəaliyyətlərin ayrılmasını (başlanma, icra etmə və nəzarət) təmin edən sistemlər

Riskin ölçülməsi qaydaları Cəmiyyətin fəaliyyəti zamanı yarana biləcək ehtimal olunan zərəri əks etdirir. Hər ay ayrı-ayrı risklərin təhlili əsasında Maliyyə departamenti risklərin hazırki vəziyyəti və əsas göstəricilər barədə nəticələr hazırlayır. Xüsusilə də, hər ay AÖİK iclasında faiz dərəcəsi, likvidlik, valyuta və digər bazar riskləri hesabat olunur.

Əməliyyat risklərinin statusu (əməliyyat-texnoloji, hüquqi, strateji, nüfuzla bağlı risk) haqqında məlumat da həmçinin İdarə Heyətinə hesabat olunur. Bu hesabatlar İdarə Heyətinin və Audit Komitəsinin keçirilən rüblük iclaslarında təhlil edilir.

Risk nəticələrinin zəiflədilməsi

Cəmiyyət risklərin azaldılması üçün başqaları ilə yanaşı aşağıdakı metodlardan istifadə edir:

- Kredit risklərinin azaldılması üçün zəmanətlərin və girovların alınması;
- Diversifikasiya (müxtəliflik) bir-biri ilə əlaqəsi olmayan aktivlərin seçilməsi

Kredit riski

Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır ki, bu da maliyyə aləti üzrə bir tərəfin öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi və bunun digər tərəfə maliyyə zərərinin dəyməsi ilə nəticələnməsindən yaranan riskdir. Rəhbərlik kredit riskinin idarə edilməsi öhdəliyini Kredit Departamentinə həvalə etmişdir ki, o da aşağıdakılara cavabdehdir:

- Şöbələrlə məsləhətləşməklə kredit siyasətlərinin formalaşdırılması, girov tələbləri, kreditin qiymətləndirilməsi, riskin dərəcələrə bölünməsi və məruzə edilməsi, sənədləşmə və hüquqi prosedurlar habelə hüquqi prosedurlar və qanunla müəyyən olunmuş normativ tələblərə əməl olunması.
- Kredit müqavilələrinin təsdiqi və yenilənməsi üçün təsdiqetmə strukturunun yaradılması. Təsdiqləmə hədləri şöbələrin kredit heyəti üzrə bölüşdürülmüşdür. Daha iri həcmli kredit

müqavilələri Kredit Departamenti və ya İdarə Heyəti tərəfindən, hansı uyğun olarsa, təsdiqetməni tələb edir.

- Kredit riskinin yoxlanması və qiymətləndirilməsi. Kredit Departamenti aidiyyatı şöbələr tərəfindən müştərilərə təqdim edilməzdən əvvəl müəyyən olunmuş hədləri aşan bütün kredit risklərini qiymətləndirir. Müqavilələrin yenilənməsi və təhlili eyni yoxlama prosesindən keçməlidir.
- Qarşı tərəfin coğrafi və sənaye (kreditlər və avanslar üçün) riskləri cəmləşməsinin təsirini məhdudlaşdırmaq.
- Cəmiyyətin üzləşdiyi maliyyə itkisi riskinin dərəcəsinə görə riskləri kateqoriyalara bölmək və rəhbərliyin diqqətini eyni vaxtda baş verən risklərə yönəltmək məqsədilə risk dərəcələnməsi sisteminin yaradılması və saxlanması. Xüsusi kredit risklərinə qarşı dəyərsizləşmə ehtiyatlarının tələb oluna biləcəyini müəyyən etmək üçün risklərin dərəcələrə bölünməsi sistemindən istifadə olunur. Risklərin dərəcələrə bölünməsinin hazırki strukturu gecikmə riskinin müxtəlif dərəcələrini və risklərin azaldılması üzrə girov yaxud digər vasitələrin olmasını əks etdirən bir neçə dərəcədən ibarətdir. Risk dərəcələrinin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət müvafiq olaraq baş təsdiqedici direktorun komitənin üzərinə düşür. Risk dərəcələri müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.
- Cəmiyyət üzrə kredit riskinin idarə olunmasında ən qabaqcıl təcrübəni təşviq etmək üçün şöbələrə məsləhət, təlimat, mütəxəssis səriştəsinin verilməsi.

Hər bir filialdan Cəmiyyətin kredit siyasəti və prosedurlarını Kredit Şöbəsinin verdiyi kredit təsdiqləmə səlahiyyətləri çərçivəsində tətbiq etmək tələb olunur. Hər bir filialın kredit ilə əlaqədar bütün məsələləri Cəmiyyətin rəhbərliyi və kredit şöbəsinə məruzə edən meneceri vardır.

Hər bir filial ona aid kredit portfelinin keyfiyyəti və fəaliyyətinə habelə mərkəzdən təsdiqlənməli risklər də daxil olmaqla, portfelindəki bütün kredit risklərinə nəzarətin təmin edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Kreditlərin ayrılması üzrə öhdəliklər kredit, zəmanət və ya akkreditiv formasında çıxış edən istifadə edilməməmiş kredit vəsaitlərindən ibarətdir. Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski müqavilə tərəfinin müqavilə şərtləri və müddəalarına əməl edə bilməməsi nəticəsində zərərin baş verməsi mümkünlüyü ilə müəyyən olunur.

Kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə kredit riskinə gəldikdə isə, Cəmiyyət realizə edilməmiş belə öhdəliklərin ümümi məbləğinə bərabər potensial zərər riski ilə üzləşir.

Lakin, zərərin ehtimal edilən məbləği cəmi istifadə edilməsmiş kredit öhdəliklərindən azdır.

Cəmiyyət maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat və maliyyə alətləri halında olduğu kimi, riskin təsir nəticələrinin yumşaldılması üçün limitləri və cari monitorinq prosesini tətbiq etməklə kreditlərin verilməsinin təsdiqlənməsi proseduruna əsaslanan eyni kredit siyasətini şərti öhdəliklərə də qarşı istifadə edir.

Cəmiyyət balansdankənar uçotda əks etdirilən şərti öhdəliklərin ödəniş müddətinə qədər dövrü nəzarətdə saxlayır, çünki daha uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli kredit öhdəlikləri ilə müqayisədə daha çox kredit riski dərəcəsinə məruz qalır.

Kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi

Cəmiyyət kredit riskinə məruzqalma həddi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə balans hesabatı, eləcə də balansdan kənar hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri ilə bağlı kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi göstərilir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri halında kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi həmin aktivlərin hər hansı əvəzləşdirmədən və girov sövdələşməsindən qabaq balans dəyərinə bərabərdir.

Cəmiyyətin şərti öhdəlikləri və kreditin ayrılması ilə bağlı öhdəlik üzrə kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi isə, qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə həmin alətlərin müqavilə üzrə məbləğlərindən ibarət olur ki, bu halda qarşı iddialar, girov və təminatlar dəyərini itirir.

Balansdankənar risk

Cəmiyyət balans uçotu halında olduğu kimi, əsas etibarı ilə, balansdan kənar müddəalar halında da risklərin idarə edilməsi üzrə eyni siyasətləri tətbiq edir. Kreditlərin ayrılmasına öhdəliklər halında isə, həmçinin kredit və avanslar halında olduğu kimi, müştərilər və qarşı tərəflər ilə bağlı eyni kredit riskinin idarə edilməsi siyasətləri tətbiq olunur. Girov qarşı tərəfin imkanları və əməliyyatın mahiyyətindən asılı olaraq tələb edilə bilər.

Girov

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı tərəf ilə bağlı kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılı olaraq müəyyənləşdirilir. Girov növlərinin qəbul edilə bilməsi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq olunur.

Fiziki şəxslərə kreditlərin verilməsi üçün komissiyalar daşınmaz əmlak, mal-material ehtiyatları və şəxsi zəmanətlər kimi qəbul edilmiş əsas girov növlərinə hesablanır.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərini nəzarətdə saxlayır, baza sazişinə əsasən əlavə girov tələb edir, habelə dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatın müvafiq məbləğdə olduğunu təhlil etdiyi müddətdə aldığı girovun bazar qiymətlərinə nəzarət edir.

Bazar riski

Bazar riski bazardakı qiymət və məzənnələr səviyyəsində dəyişikliklərin yaxud onların mütərəddidliyinin Cəmiyyətin gəlir və ya kapitalına yaxud da onun biznes məqsədlərinin reallaşdırılması imkanlarına mənfi təsir göstərməsi riskidir.

Bazar riski faiz dərəcəsi riski kimi, valyuta riski, kredit spredləri, əmtəə qiymətləri və qiymətli kağızların qiyməti aiddir. Cəmiyyətin ölçmə üsullarında və ya üzləşdiyi riskdə yaxud da qeyd olunan risklərin idarə edildiyi və ölçüldüyü tərzdə heç bir dəyişikliklər baş verməmişdir.

Cəmiyyət daxilindəki müəssisələr həm sabit, həm də dəyişkən ("üzən") faiz dərəcələri ilə borc vəsaitlər cəlb edildiyindən Cəmiyyət faiz riskləri ilə üzləşir. Risk Cəmiyyət tərəfindən sabit və üzən faiz dərəcələrinin müvafiq şəkildə vəhdəti yaradılmaqla idarə olunur.

AÖİK həmçinin Cəmiyyət müsbət faiz marjası ilə təmin edən onun faiz dərəcəsi mövqeyini uyğunlaşdırmaqla faiz riskini və bazar risklərini idarə edir. Maliyyə şöbəsi Cəmiyyətin cari

dəyişikliklər öhdəliklərə heç bir təsir göstərməyə bilər. Belə hallarda aktivlər və öhdəliklər üçün müxtəlif qiymətləndirmə bazasından istifadə edilməsi səhmdar kapitalının dəyişməsinə gətirib çıxara bilər.

Yuxarıdakı həssaslıq təhlillərinin digər məhdudiyyətlərinə Cəmiyyətin yalnız dəqiqliklə proqnozlaşdırılması mümkün olmayan qısamüddətli bazar dəyişikliklərinə dair mövqeyini əks etdirən potensial riski nümayiş etdirmək üçün şərti (hipotetik) bazar dəyişikliklərindən istifadə olunması və bütün faiz dərəcələrinin eyni qaydada hərəkət edəcəyi ilə bağlı təxminlər daxildir.

Qiymət riski olan məhsullar

Cəmiyyət ümümi və ya xüsusi bazar dəyişiklikləri nəticəsində öz məhsulları üzrə qiymət riskinə məruz qalır.

Cəmiyyət qiymət riskini bazar şəraitindəki mənfi dəyişikliklərdən irəli gələn potensial itkiləri dövrü olaraq hesablamaqla və müvafiq zərər-həddi ("stop-loss") məhdudiyyətlərini, habelə marja və girov tələblərini müəyyənləşdirib saxlamaqla idarə edir. İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri halında isə, Cəmiyyət belə öhdəliklərin ümumi məbləğində bərabər həcmdə potensial zərərlə üzləşir. Lakin, ehtimal edilən məbləği bundan azdır, çünki, öhdəliklərin əksəriyyəti kredit müqavilələrində göstərilən bəzi şərtlərdən asılıdır.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemdəki nasazlıq, əməliyyatçının səhvi,, saxtakarlıq və digər xarici hadisələr nəticəsində yaranmış zərərdir. Nəzarətlər yerinə yetirilmədikdə, əməliyyat riskləri müəssisənin nüfuzuna xələl gətirə, hüquqi və ya inzibati nəticələrinə səbəb ola və ya maliyyə itkilərinə gətirib çıxara bilər. Cəmiyyət bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını gözləmir, lakin özünün nəzarət konsepsiyası ilə, habelə potensial risklərə nəzarət və onlara qarşı cavab tədbirləri görməklə bu riskləri idarə etməyə çalışır. Nəzarətlərə vəzifə bölgüsünün, sistemə çıxışın, təsdiqlənmə və üzləşdirmə prosedurlarının, heyətin təlimi və qiymətləndirmə proseslərinin səmərəli təşkili daxildir.

20.HESABAT TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

21 fevral 2015-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan manatını (AZN) devalvasiya etmişdir. Nəticədə, Manatın ABŞ dollarına qarşı rəsmi mübadilə məzənnəsi hər ABŞ dolları üçün 1.05 AZN, AZN-nin Avroya qarşı rəsmi mübadilə məzənnəsi isə 1.19 Azn olmuşdur ki, bu da balans hesabatı tarixinə mübadilə məzənnələrində təxminən 34% dəyərdən düşməni əks etdirir.

21 dekabr 2015-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan manatını ikinci dəfə (AZN) devalvasiya etmişdir. Nəticədə, Manatın ABŞ dollarına qarşı rəsmi mübadilə məzənnəsi hər ABŞ dolları üçün 1.56 AZN, AZN-nin Avroya qarşı rəsmi mübadilə məzənnəsi isə 1.685 AZN olmuşdur ki, bu da balans hesabatı tarixinə mübadilə məzənnələrində təxminən 50% dəyərdən düşməni əks etdirir.

Maliyyə bazarında və ümumilikdə iqtisadiyyatdakı qeyri-sabitliyin qarşısını almaq üçün Mərkəzi Bank AZN-in ABŞ dolları və Avrodan ibarət olan ikili valyuta səbətinə qarşı mübadilə məzənnəsini gündəlik müəyyən etməyi planlaşdırır.